

การตรวจสอบค้นหาความจริงในคดีอาญา*
EXAMINATION PRINCIPLE IN THE FACT FINDING PROCESS
OF CRIMINAL PROCEDURE

ชัชชัย ยุระพันธ์

Chatchai Yurapan

สมาน ตั้งทองทวี

Saman Thungthontawe

ธานี วรรณัทธ์

Thani Woraphat

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

PathumThani University, Thailand

E-mail: dotaman@hotmail.com

บทคัดย่อ

ดุษฎีนิพนธ์ เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาของไทยและต่างประเทศ 2) ศึกษาปัญหาการตรวจสอบค้นหาความจริงในคดีอาญาซึ่งเกี่ยวกับ โครงสร้างในการตรวจสอบค้นหาความจริง และบทบาทในการตรวจสอบค้นหาความจริงขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผลการวิจัยพบว่า

การตรวจสอบค้นหาความจริงในคดีอาญาของประเทศไทยนั้นมีโครงสร้างในการค้นหาความจริง และบทบาทขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ไม่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎี ซึ่งความผิดเพี้ยนเกิดจากปัจจัยที่แตกต่างกันออกไป เช่น วัฒนธรรม การตีความปรับใช้กฎหมาย การศึกษาและการผลิตนักกฎหมาย จนส่งผลเสียทั้งทางด้านประสิทธิภาพในการค้นหาความจริง และการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลย เมื่อเทียบกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในต่างประเทศที่ใช้ระบบเดียวกัน

ข้อเสนอแนะคือ ควรนำแนวคิดเกี่ยวกับหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐที่ใช้ระบบกล่าวหาในแบบภาคพื้นยุโรปที่มีการดำเนินคดีโดยอาศัยหลักการตรวจสอบค้นหาความจริง ซึ่งรัฐมีบทบาทหลักในการพิสูจน์ความจริง โดยทุกฝ่ายในกระบวนการมีหน้าที่ร่วมกันตรวจสอบค้นหาเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริงแท้ของเรื่องราวที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกลกล่าวหา และที่

* Received 1 December 2019; Revised 28 December 2019; Accepted 30 December 2019

เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิดให้ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด ควบคู่กันไปกับการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกันและกัน ที่ถูกต้องเข้ามาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย

คำสำคัญ: หลักการตรวจสอบค้นหาความจริง, โครงสร้างในการค้นหาความจริง, วัตถุประสงค์

Abstract

This dissertation purposes 1) to study Examination Principle in the fact finding process of criminal procedure in Code of Thailand and Foreign 2) to study the problems regarding the fact finding process of criminal procedure involving the fact finding structure and the organization's investigative roles in justice processes pursuant to the Criminal Procedure Code.

According to the study:

It was found that the fact finding process of criminal procedure in Thailand consists of the fact finding structure and the organization's investigative roles in criminal justice processes which are not in conformity with the principles and theorem. Such discrepancy is caused by the different factors such as the legislations, interpretation of law application, lawyer education and production, to the extent of resulting in negative impacts on the investigation efficiency and the alleged offender or the defendant's right protection compared with the foreign investigation employing the identical system.

Hence the concepts regarding Public Prosecution principles of the accusatorial system as the European region to conduct prosecution by relying on the Examination principles in which the Public officers plays investigative roles and all the divisions relating to the procedures are obliged to mutually investigate to acquire the facts of the matters alleged and relating to the offenders as extremely complete accompany with the due inspection of duty performances between each other to improve the Criminal Procedure Code of Thailand.

Keywords: Examination Principle, The Fact Finding Structure, Object Of Proceeding

บทนำ

ตามหลักการแล้วโครงสร้างของระบบการดำเนินคดีอาญาในระบบกล่าวหาตามแบบภาคพื้นยุโรปนั้น เป็นระบบที่เน้นน้ำหนักไปที่การค้นหาความจริงในชั้นเจ้าพนักงานเป็นชั้นหลัก “การดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานจึงต้องได้มาซึ่งผลิตผลอันเป็นความจริงแท้ที่ครบถ้วนแล้ว” ส่วนการดำเนินคดีชั้นศาลเป็นชั้นกลั่นกรองรับรองความถูกต้องของการชี้ขาดคดีในชั้นเจ้าพนักงาน ซึ่งทำงานร่วมกันภายใต้แนวคิดที่ว่า การกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นย่อมมีส่วนของประโยชน์ส่วนรวมที่ถูกกระทบอยู่ด้วย ซึ่งในประเด็นดังกล่าว นักกฎหมายภาคพื้นยุโรปมองว่า ผู้ที่ควรปกป้องประโยชน์ส่วนรวมคือรัฐ จึงเป็นที่มาของหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ (public prosecution) โดยจะเห็นได้ว่า การดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบก็เพื่อวัตถุประสงค์สุดท้ายในการทำให้สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย และเป็นหน้าที่ของรัฐในการแก้ปัญหา จึงต้องใช้ระบบตรวจสอบ (Examination Principle) ที่ทุกองค์กรของรัฐต้องร่วมมือกันตรวจสอบค้นหาความจริงในเชิงรุก เพื่อให้ทราบความจริงที่ใกล้เคียงกับเรื่องที่เกิดขึ้นจริงให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในอันจะนำมาซึ่งการใช้มาตรการที่เหมาะสมในการบริหารจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากคดีอาญา จึงจะทำให้สามารถแก้ปัญหาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์, 2554)

1. ปัญหาเชิงโครงสร้างในการตรวจสอบค้นหาความจริง เมื่อพิจารณาโครงสร้างของการตรวจสอบค้นหาความจริงในประเทศไทย ด้วยความเข้าใจที่ว่า “การสอบสวนเป็นเพียงขั้นรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าพนักงานในเบื้องต้น เพื่อทราบว่ามีมูลพอฟ้องหรือไม่เท่านั้น ส่วนการพิสูจน์ความจริงจะเน้นไปที่การต่อสู้ในชั้นศาล” ของนักกฎหมายไทย ทั้งที่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ที่วางหลักให้ การค้นหาความจริงจะต้องรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำ และพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา นั้น มีเจตนารมณ์ที่ไม่ได้ต่างจากหลักการในการรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นนี้ของต่างประเทศ ที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย แต่ความเข้าใจในทางปฏิบัติของไทยกลับไม่ได้มองคดีอาญาต่างจากคดีแพ่ง การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นเจ้าพนักงานจึงเป็นไปในลักษณะปรักปรำผู้ถูกกล่าวหา และมุ่งเน้นที่จะฟ้องคดี ไม่ใช่มุ่งอำนวยความสะดวก โดยจะเห็นว่าสถิติการสั่งฟ้องในปี พ.ศ. 2559 จากคดีรับใหม่ซึ่งความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา 584,782 คดี มีการสั่งฟ้องถึง 574,230 คดี (ร้อยละ 98.20) และในปี พ.ศ. 2560 จากคดีรับใหม่ซึ่งความอาญาปรากฏผู้ต้องหาที่ส่งตัวมา 561,929 คดี มีการสั่งฟ้องถึง 548,595 คดี (ร้อยละ 97.62) จึงกล่าวได้ว่าในคดีที่ความอาญาที่พนักงานอัยการรับมาแล้วปรากฏตัวผู้ต้องหานั้นแทบจะไม่มีใครสั่งไม่ฟ้องคดี การดำเนินคดีในชั้นศาลจึงเป็นชั้นหลัก (สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ, 2562)

2. ปัญหาการตีความปรับใช้กฎหมายที่ไม่สอดคล้องบทบาทในการตรวจสอบค้นหาความจริง ขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งบทบาทของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนฟ้องร้อง ซึ่งทางปฏิบัติที่ไม่มีการร่วมกันในการตรวจสอบค้นหาความจริง ทั้งที่ตามหลักตรวจสอบการค้นหาความจริงในชั้นเจ้าพนักงานถูกออกแบบมาให้มีการร่วมกันค้นหาความจริงที่มีความเป็นอำนาจเดียวกันของการสอบสวนฟ้องร้อง บทบาทของพนักงานอัยการเมื่อผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา ซึ่งอัยการมีทางปฏิบัติที่จะไม่เข้าเป็นโจทก์ร่วมโดยเห็นว่าผู้เสียหายต้องการดำเนินคดีด้วยตนเอง ทำให้คดีอาญาถูกดำเนินโดยผู้เสียหายซึ่งเป็นธรรมดาที่บุคคลจะต้องการให้มีการลงโทษผู้กระทำผิดเพื่อการแก้แค้นเป็นหลัก จึงนำมาซึ่งการรวบรวมพยานหลักฐานเพียงด้านที่เป็นโทษแก่ผู้ถูกกล่าวหาโดยขาดการกลั่นกรองเช่นเดียวกับคดีแพ่ง และบทบาทของศาลในการตรวจสอบค้นหาความจริง ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไทย มาตรา 228 และ 229 จะพบว่ากฎหมายได้วางหลักให้ศาลเป็นผู้สืบพยานและมีอำนาจในการสืบพยานเพิ่มเติมเช่นเดียวกัน หากแต่การดำเนินคดีในชั้นศาลของไทยนอกจากจะกลายเป็นชั้นหลักแล้ว “การค้นหาความจริงยังใช้การต่อสู้เช่นเดียวกับคดีแพ่ง” (คณิต ณ นคร, 2530)

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว นำแนวคิดเกี่ยวกับหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐที่ใช้ระบบกล่าวหาในแบบภาคพื้นยุโรปที่มีดำเนินคดีโดยอัยการหลัก การตรวจสอบค้นหาความจริง ซึ่งรัฐมีบทบาทหลักในการพิสูจน์ความจริง โดยทุกฝ่ายในกระบวนการมีหน้าที่ร่วมกันตรวจสอบค้นหาเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริงแท้ของเรื่องราวที่เกี่ยวกับการกระทำที่ถูกกล่าวหาและที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้กระทำความผิดให้ครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด ควบคู่กันไปกับการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกันและกัน ที่ถูกต้องเข้ามาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาของไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาปัญหาการตรวจสอบค้นหาความจริงในคดีอาญาซึ่งเกี่ยวกับ โครงสร้างในการตรวจสอบค้นหาความจริง และบทบาทในการตรวจสอบค้นหาความจริงขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

วิธีดำเนินการวิจัย

ดุชนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการวิจัยทางเอกสาร (Documentary research) โดยศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสารทางกฎหมาย

หนังสือพิมพ์ หรือเอกสารประกอบการสัมมนา สถิติ ข้อมูลจากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และ ศีขารวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์การตรวจสอบค้นหาความจริง นำไปสู่บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

เมื่อพิจารณากระบวนการดำเนินคดีอาญาของไทย พบว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตัดสินพระราชหฤทัยเลือกเอาระบบประมวลกฎหมายในแบบของยุโรปภาคพื้นทวีปมาใช้อย่างชัดเจน นอกจากนี้การร่างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยในปี พ.ศ. 2475 ก็ได้ใช้คณะกรรมการร่างที่ล้วนมาจากประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย และเมื่อเปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ร่างเสร็จแล้ว พบว่า มีความสอดคล้องกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายภายใต้หลักตรวจสอบค้นหาความจริงเป็นอย่างมาก ดังนั้น แม้ในการร่างประมวลกฎหมายจะมีอิทธิพลของประเทศอังกฤษเข้ามาแทรกแซงอยู่บ้าง แต่ก็ส่งผลกระทบต่อ น้อยมาก จนไม่อาจกล่าวได้ว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยเป็นระบบผสม โดยเมื่อนำตัวบทมาประกอบกับการศึกษาประวัติศาสตร์แล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าส่งผลกระทบต่อในเรื่องอำนาจของอัยการที่มีน้อยกว่าต่างประเทศเท่านั้น ส่วนเรื่องความแตกต่างในเรื่องการดำเนินคดีอาญา โดยผู้เสียหาย เมื่อศึกษาบันทึกการประชุมเมื่อวันที่ 17 และ 24 มกราคม พ.ศ. 2457 ของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พบว่า ไม่ได้เกิดจากแนวคิดการดำเนินคดีโดยประชาชนแบบอังกฤษแต่อย่างใด แต่เกิดจากการที่ผู้ร่างเห็นว่า ประสิทธิภาพของอัยการในสมัยที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งยังไม่อาจทำหน้าที่ได้อย่างครอบคลุม จึงต้องเปิดให้มีการฟ้องคดีโดยผู้เสียหาย ซึ่งเป็นระบบการดำเนินคดีแบบไทยโบราณ ทำได้อย่างกว้างขวาง ควบคู่กันไป และความรู้สึกของประชาชนในสมัยนั้นที่ยังรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของตนในการฟ้องร้องเพื่อเอาความแก่ผู้กระทำความผิด ส่วนการที่นักกฎหมายส่วนใหญ่ถือเอาทางปฏิบัติของศาลว่าเป็นมิติหนึ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาถึงความเป็นระบบนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องจากประเทศไทยถือว่ากฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นบ่อเกิดของกฎหมายตามนิติวิธีในระบบประมวลกฎหมาย ดังนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่ใช่การวางจารีตหรือสั่งสมทางปฏิบัติของศาล และหากเจตนารมณ์ของกฎหมายกับทางปฏิบัติขัดกัน นั้นเท่ากับเกิดปัญหาในการตีความปรับใช้กฎหมาย และการถือเอาว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความคือ ทางปฏิบัติของศาล เช่นเดียวกับประเทศในกลุ่มคอมมอลลอว์ หากนำมาใช้กับระบบประมวลกฎหมายนั้นย่อมก่อให้เกิดลักษณะของการขัดต่อหลักนิติรัฐ

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญาของไทยและต่างประเทศ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบเนื้อหาของวิชาอาญาในประเด็นที่เกี่ยวกับการค้นหาความจริงกับประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์แล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในหลักการและสาระสำคัญ ยกเว้น กฎหมายในเรื่อง การรับฟังพยานหลักฐานซึ่งเกิดจากการแก้ไขให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติโดยไม่คำนึงถึงระบบ และอำนาจสอบสวนของอัยการซึ่งเกิดจากเหตุผลทางการเมือง

จากการศึกษาปัญหาการตรวจสอบค้นหาความจริงในคดีอาญาซึ่งเกี่ยวกับ โครงสร้างในการตรวจสอบค้นหาความจริง และบทบาทในการตรวจสอบค้นหาความจริงขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พบว่า ทางปฏิบัติของประเทศไทยนั้นต่างจากทางปฏิบัติของประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์ และไม่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎี

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบกฎหมายและทางปฏิบัติเกี่ยวกับโครงสร้างในการตรวจสอบค้นหาความจริง ในการดำเนินคดีอาญาของไทยและต่างประเทศ พบว่า ในต่างประเทศการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานต้องรวบรวมพยานหลักฐานอย่างละเอียด และมีการสอบสวนที่เชื่อถือได้ ทำให้สังคมได้อย่างเป็นภาวะวิสัย โดยไม่จำต้องรอไปชี้ขาดในชั้นศาลอย่างระบบต่อสู้ ตัวอย่างการสังคมในชั้นเจ้าพนักงานของสาธารณรัฐฝรั่งเศส การสั่งฟ้องจะประเมินจากพยานหลักฐานที่ปรากฏ และมุมมองของการปกป้องสังคม ไม่จำต้องขึ้นศาลทุกคดี สถิติการสังคมของพนักงานอัยการสาธารณรัฐฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2556 พบว่า จากคดีที่ลงบันทึกอาชญากรรม 4,899,894 คดี อัยการดำเนินคดี 1,306,758 โดยเป็นการสั่งไม่ฟ้อง 137,3178 คดี ทำความตกลงทางอาญา 566,821 คดี และมีคดีขึ้นสู่ศาลเพียง 602,620 คดี ส่วนในปี พ.ศ. 2557 จากคดีที่ลงบันทึกอาชญากรรม 4,621,486 คดี อัยการดำเนินคดี 1,327,980 คดีโดยเป็นการสั่งไม่ฟ้อง 152,770 คดี ทำความตกลงทางอาญา 587,016 คดี และมีคดีขึ้นสู่ศาลเพียง 597,194 คดี กล่าวคือ คดีขึ้นศาลเพื่อกลั่นกรองประมาณร้อยละ 50 ของคดีที่พนักงานอัยการเห็นควรดำเนินคดี และในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะเห็นว่าในปี พ.ศ. 2556 การสังคมของพนักงานอัยการเป็นการสั่งฟ้องคดีมีเพียง 527,228 คดีหรือประมาณร้อยละ 11.6 ของคดีทั้งหมด ซึ่งศาลพิพากษาลงโทษถึงร้อยละ 99.84 นอกจากนั้นอัยการใช้การสังคมอย่างอื่น ส่วนในประเทศญี่ปุ่น ผู้ต้องสงสัยจำนวน 1,648,700 คนในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 859,768 หรือร้อยละ 52.1 ของคดีทั้งหมดถูกสั่ง “ยุติการดำเนินคดีชั่วคราว” เนื่องจากอัยการจะสั่งฟ้องก็ต่อเมื่อฟ้องคดีไปแล้วศาลจะต้องลงโทษตามที่ฟ้องอย่างแน่นอนเท่านั้น ส่งผลให้สถิติคดีการฟ้องร้องดำเนินอาญาในประเทศญี่ปุ่นในปี พ.ศ.2556 นั้นเป็นการพิพากษาลงโทษสูงถึงร้อยละ 99.5

การดำเนินคดีตามระบบกล่าวหาในแบบของยุโรปภาคพื้นทวีปจึงมีการดำเนินคดีในชั้นเจ้าพนักงานเป็นชั้นหลัก (อุทัย อาธิเวช, 2557)

เมื่อพิจารณากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 มาตรา 158 และมาตรา 192 ประกอบกันจะพบว่า สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับตัวบทของระบบประมวลกฎหมาย ในเรื่องของ “วัตถุแห่งคดี” หรือ “ข้อหา” ซึ่งเป็น เรื่องราวเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิด และเรื่องราวเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด

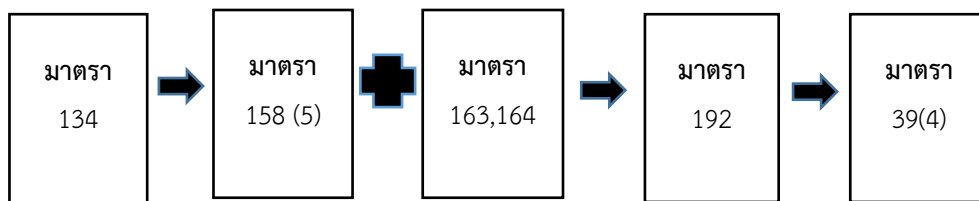
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ซึ่งวางหลักไว้ว่า “... และแจ้งให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่า ผู้ต้องหาได้กระทำความผิด แล้วจึงแจ้ง ข้อหาให้ทราบ” นั้น ในส่วนของถ้อยที่คำว่า “ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหาได้กระทำความผิด” นั้นความจริงแล้วคือสิ่งเดียวกันกับคำว่า วัตถุแห่งคดี ส่วนถ้อยคำที่ว่า “แล้วจึงแจ้งข้อหาให้ทราบ” ในส่วนท้ายของบทบัญญัตินั้นเป็นเพียงการปรับบทความผิด จากการกระทำว่าเข้าองค์ประกอบของฐานความผิดฐานใดบ้าง เพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจเรื่องราวที่แจ้งของผู้ถูกกล่าวหา ด้วยเหตุว่าการแจ้งเพียงวัตถุแห่งคดีแต่ประการเดียว ไม่อาจทำให้ผู้ต้องหาสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ตามหลักฟังความทุกฝ่าย กฎหมายจึงวางหลักให้เจ้าพนักงานปรับบทความผิดจากวัตถุแห่งคดีดังกล่าวให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาเชื่อมโยงกับบทบัญญัติในขั้นตอนการฟ้องคดี ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) ซึ่งวางหลักให้ “คำฟ้องจะต้องมีการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยกระทำความผิด มีข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ที่เกี่ยวข้องในระหว่างการกระทำนั้นเกิดขึ้น รวมถึงเรื่องราวของบุคคลและสิ่งของ ที่จะทำให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี” แล้วจะพบว่า คำว่า ข้อหา ในคำฟ้องของพนักงานอัยการนั้น หมายถึง วัตถุแห่งคดี ต่างจากคำว่า ข้อหา ในชั้นสอบสวนที่หมายความถึงฐานความผิด (กรณ ศินารักษ์ ณ จำปาศักดิ์, 2552)

อีกทั้งเมื่อพิจารณากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 192 จะพบว่ากฎหมายวางหลักให้คำฟ้องเป็นแกนหลักของการพิจารณาคดีที่จะกำหนดว่าการดำเนินคดีอาญาในชั้นศาลจะดำเนินไปได้หรือไม่ และดำเนินอย่างไร ล้วนขึ้นอยู่กับ คำฟ้องในส่วนที่เป็นวัตถุแห่งคดี หรือข้อหา กล่าวคือ คำฟ้องของพนักงานอัยการนั้น นอกจากจะเป็นเงื่อนไขให้อำนาจศาลดำเนินคดีแล้ว ยังเป็น “สิ่งที่เป็นตัวกำหนดและเป็นขอบเขตของการพิจารณาพิพากษาของศาล” โดยจะเห็นว่า อำนาจในการตรวจสอบค้นหาความจริงของศาลทำในขอบเขตของเรื่องราวของการกระทำในทางเหตุการณ์เดียวกันกับที่ปรากฏในคำฟ้อง และกำหนดตัวบุคคลว่าต้องเป็นจำเลยที่ระบุไว้ในคำฟ้องเท่านั้น การเปลี่ยนตัวจำเลยตามฟ้องระหว่าง การพิจารณาคดีย่อมมีอาจกระทำได้อีกทั้งหากผลของการพิจารณาทำให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงที่แตกต่างกันจากข้อเท็จจริงที่กล่าวมาในฟ้อง เช่น ฟ้องว่าจำเลยกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ แต่เมื่อในทางพิจารณาปรากฏ

ว่ามีการใช้กำลังประทุษร้ายร่วมด้วย ศาลก็ไม่อาจลงโทษจำเลยในฐานะชิงทรัพย์ได้ และลงได้แต่เพียงความผิดในฐานะลักทรัพย์ เพราะถือว่าเป็นกรณีโจทก์ไม่ประสงค์จะให้ลงโทษ ซึ่งต่างจากเรื่องของการอ้างฐานความผิดไม่ถูกต้องที่ศาลจะสามารถปรับให้ถูกต้องได้ นอกจากนี้ข้อหาในคำฟ้องยังส่งผลในลักษณะของการเป็น “ขอบเขตของสภาพเท็จขาดทางกฎหมาย” กล่าวคือ หากมีการดำเนินคดีในเรื่องราวของการกระทำในทางเหตุการณ์เดียวกันและตัวบุคคลคือจำเลยนั้นเป็นคนเดียวกันกับที่ปรากฏในคำฟ้องซึ่งศาลได้พิพากษาในเนื้อหาของความผิดแล้ว การดำเนินคดีดังกล่าวย่อมเป็นการฟ้องซ้ำ (ณัฐดนัย สุภัทรากุล, 2554)

ความสัมพันธ์ของ “เรื่องราวเกี่ยวกับการกระทำที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นความผิด” ซึ่งถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยการแจ้งข้อหา การบรรยายฟ้อง การแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง ขอบเขตการพิจารณา สภาพเท็จขาดพิพากษา ทางกฎหมาย

ฟังได้ว่า หากอยู่ในขอบเขตของวัตถุแห่งคดีเดียวกัน ศาลก็สามารถค้นความจริงเพิ่มเติมและลงโทษไปตามฐานความผิดที่พิจารณาได้อยู่แล้ว ดังนั้น การแก้กฎหมายมาตรา 192 ในภายหลังซึ่งเป็นไปในลักษณะของการดำเนินคดีในระบบคอมมอลว์ อันเป็นการแก้ไขให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติและบรรทัดฐานของศาลที่จะลงโทษได้ในฐานความผิดตามที่ฟ้องเท่านั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้จึงไม่จำเป็นหากมีความเข้าใจเรื่องวัตถุแห่งคดี

การเปรียบเทียบกฎหมายและทางปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทในการตรวจสอบค้นหาความจริงขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในการดำเนินคดีอาญาของไทยและต่างประเทศ พบว่า

ในต่างประเทศบทบาทการค้นหาความจริงในชั้นเจ้าพนักงาน เช่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธรัฐเยอรมนี ประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีกลไกในการร่วมกันตรวจสอบค้นหาความจริงและร่วมกันคุ้มครองสิทธิผู้ถูกกล่าวหา ต่างจากประเทศไทย จากมุมมองของนักกฎหมายในยุโรป ภาคพื้นทวีปที่มีต่อธรรมชาติของการสอบสวนที่ว่า “การสอบสวนรวบรวมข้อเท็จจริงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการฟ้องร้อง” ซึ่งมุมมองดังกล่าวส่งผลถึงกรอบในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันระหว่างกันของพนักงานอัยการและตำรวจ กล่าวคือ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้มอบหมายให้การตัดสินใจในการกำกับดูแล การสอบสวนและการดำเนินคดีผู้ต้องสงสัยขึ้นอยู่กับอัยการ ส่วนตำรวจเป็นผู้ช่วยรวบรวมข้อเท็จจริง นอกจากนี้ อัยการยังอาจให้คำแนะนำ

เพื่อให้หน่วยงานตำรวจทราบถึงวิธีดำเนินการสอบสวนคดี ซึ่งจุดประสงค์ของการบังคับบัญชา เช่นนี้ ก็เพื่อขยายขอบเขตการใช้ดุลพินิจของอัยการให้ลงไปในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ส่วนการที่นักกฎหมายแห่งสหพันธ์รัฐเยอรมนีวางระบบให้ การปรับบทความผิดซึ่งต้องใช้ความเชี่ยวชาญทางหลักเกณฑ์ทางกฎหมายตกเป็นของพนักงานอัยการ การแยกการรวบรวมข้อเท็จจริง กับการปรับบทกฎหมายนั้นมีจุดประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ตัดสินใจในทางคดี โดยทำให้แน่ใจว่าคนที่ตัดสินใจในทางคดีซึ่งเป็นอำนาจตุลาการตกอยู่กับอัยการไม่ใช่ตำรวจ การสอบสวนจึงถูกกำหนดทิศทางโดยผู้ที่ต้องนำข้อมูลที่ครบถ้วนไปใช้ในการฟ้องร้องดำเนินคดี และมีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ที่ผู้รับผิดชอบในการสั่งคดีต้องสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้จากการสอบสวนด้วยตนเอง เพื่อรับรู้เรื่องราวที่ถูกต้องในสาระสำคัญในการสั่งคดี การบริหารคดี ในทางทฤษฎีของระบบกล่าวหาในแบบของยุโรปภาคพื้นทวีป จึงมีการกำหนดให้อำนาจสอบสวนฟ้องร้องต้องเป็นอำนาจเดียวกัน มีเอกภาพ เพื่อที่จะให้อัยการสามารถรับรองคุณภาพของความจริงจากการสอบสวน (อุทัย อาธิเวช, 2557)

บทบาทของอัยการเมื่อผู้เสียหายเป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีอาญา แม้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยเปิดช่องให้ผู้เสียหายดำเนินคดีอาญาได้กว้างมากเมื่อเทียบกับประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมายด้วยกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วในข้างต้น อย่างไรก็ตามผู้ร่างกฎหมายก็ได้วางหลักให้อัยการสามารถเข้ามาในคดีได้ทุกเมื่อ และสามารถขอให้ศาลสั่งให้ผู้เสียหายยุติการทำให้คดีของอัยการเสียหายได้อีกด้วย ซึ่งการเข้าร่วมเป็นโจทก์ของพนักงานอัยการเมื่อเห็นว่าต้องเข้ามาปกป้องประโยชน์ส่วนรวมจะทำให้การดำเนินคดีกลับกลายเป็นการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ส่วนการดำเนินคดีโดยผู้เสียหายเป็นข้อยกเว้น เนื่องจากคดีอาญาส่วนใหญ่ล้วนกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวมทั้งสิ้น จึงเป็นการวางหมากของผู้ร่างไว้แล้วว่า เมื่อใดที่ประเทศไทยมีจำนวนนักกฎหมายเพียงพอ การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐจะเป็นหลัก ส่วนการดำเนินคดีอาญาโดยเอกชนผู้เสียหายเป็นเรื่องรองไปโดยปริยาย

เมื่อคดีอาญาไม่ใช่เรื่องของคู่ความต่อสู้กัน แต่เป็นเรื่องของการตรวจสอบค้นหาความจริง เพราะฉะนั้น คดีอาญาจึงมุ่งค้นหาความจริงแท้ หากศาลไม่ค้นหาความจริงในเชิงรุกโดยปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของอัยการ เสมือนหนึ่งว่าข้อเท็จจริงทุกอย่างต้องอยู่ในคำฟ้องแล้ว และศาลมีหน้าที่ตัดสินอย่างเดียว ก็จะกลายเป็นการผลักภาระหนักให้กับอัยการ เสมือนกับการถือเอาว่าข้อเท็จจริงเมื่อผ่านการสอบสวนแล้วจะต้องถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ศาลจึงต้องช่วยอัยการในการค้นหาความจริงเพิ่มเติม ซึ่งกฎหมายวิธีพิจารณาความของไทยให้อำนาจไว้เพียงแต่นักกฎหมายไทยคุ้นชินกับระบบคอมมอลลอว์ จึงไม่ใช่ช่องทางดังกล่าว นอกจากนี้หากการที่ศาลจะรับฟังพยานหลักฐานใดเป็นเรื่องของกฎหมายแล้วย่อมจะทำให้เกิดอุปสรรคในการตรวจสอบความจริง เพราะหากต้องการได้ความจริงแท้ และมีภาววิสัยในการดำเนินคดี ผู้พิพากษาต้องมีอิสระในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานโดยสามารถรับฟังได้หมด ส่วนศาลจะ

เชื่อไม่เชื่ออีกเรื่องหนึ่ง แต่เมื่อจะตัดสินลงโทษพยานหลักฐานต้องชัดเจนถึงที่สุด ส่วนการนำกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ในการดำเนินคดีอาญา ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ซึ่งเป็นการนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาในกรณีที่กฎหมายไม่มีบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อหลีกเลี่ยงการบัญญัติกฎหมายซ้ำ ไม่ใช้การบัญญัติในลักษณะที่สื่อได้ว่าการดำเนินคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นหลักส่วนกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นรอง เพราะการค้นหาความจริงโดยอาศัยหลักการตรวจสอบกับหลักตกลงนั้นต่างกันอย่างมาก การใช้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจึงสามารถนำมาใช้ในการดำเนินคดีได้ เท่าที่ไม่ขัดกับหลักการตรวจสอบค้นหาความจริง เท่านั้น เช่น คดีอาญาจะใช้หลักเรื่องภาระในการพิสูจน์ หรือ การทำกันในศาลตามหลักตกลงเช่นคดีแพ่งไม่ได้ เนื่องจากไม่ตรงกับแนวคิดที่รัฐเป็นผู้รักษาความสงบเรียบร้อยที่ต้องการทราบความจริงแท้

สรุป

เจตนารมณ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทย จึงเป็นไปตามหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐที่ดำเนินคดีโดยอาศัยหลักการตรวจสอบค้นหาความจริงแบบของภาคพื้นยุโรป ซึ่งมองว่า การดำเนินคดีอาญานั้นต่างจากคดีแพ่ง เพียงแต่นักกฎหมายไทยคุ้นชินกับแนวคิดของระบบคอมมอลลอว์ จึงก่อให้เกิดปัญหาการตีความปรับใช้กฎหมายเกี่ยวกับโครงสร้างในการค้นหาความจริงและบทบาทหน้าที่ขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมที่ขัดกับหลักการและทฤษฎี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเกี่ยวกับโครงสร้างในการตรวจสอบค้นหาความจริง

1.1 ปลุกฝั่งนักกฎหมายผ่านการเรียนการสอนกฎหมาย เกี่ยวกับการดำเนินคดีอย่างเป็นภาวะวิสัย เพื่อที่จะทำให้เกิดอุดมคติร่วมกันที่ว่า “การตัดสินใจดำเนินการทางกฎหมายของผู้ใช้อำนาจรัฐจะต้องสามารถอธิบายตัวข้อเท็จจริงที่นำมาสนับสนุนเหตุผลทางกฎหมายได้อย่างชัดเจนในระดับที่ไม่ว่าผู้ตัดสินเป็นผู้ใดก็ต้องตัดสินใจเช่นนี้ รวมถึงเข้าใจถึงความสำคัญของความจริงแท้ที่เป็นตั้งทางออกทางของการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกระทำ ความผิดอาญา ซึ่งจะทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นเจ้าพนักงานจะต้องกระทำอย่างละเอียดครบถ้วนและเป็นไปเพื่อค้นหาความจริงตามหลักตรวจสอบค้นหาความจริง

1.2 การถูกปลุกฝั่งผ่านวัฒนธรรมองค์กรด้วยการจัดระเบียบการฟ้องร้องที่พนักงานอัยการจะต้องฝึกฝนอย่างหนักเพื่อที่จะสามารถค้นหาความจริงแท้อย่างเป็นภาวะวิสัย และเขียนถ่ายทอดความจริงนั้นในบรรยายฟ้องได้อย่างละเอียด ไม่ใช้การบรรยายฟ้องเพียงให้ครบองค์ประกอบความผิด

1.3 แก้ไข กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 จากบทบัญญัติในปัจจุบันเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 (ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติม)

ห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งเกินคำขอหรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อดังกล่าวในฟ้องและตามที่ปรากฏในทางพิจารณา ไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น ๆ

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม แต่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้

ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้

เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาโดยอาศัยคำฟ้องของระบบซีวิลลอว์ที่หากอยู่ในขอบเขตของวัตถุแห่งคดีเดียวกัน ศาลก็สามารถค้นความจริงเพิ่มเติมภายใต้ขอบเขตและลงโทษไปตามฐานความผิดที่พิจารณาได้อยู่แล้ว

2. ข้อเสนอเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรในการค้นหาความจริง

2.1 เรื่องอำนาจในการเริ่มคดีของพนักงานอัยการ ต้องแก้ไข กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 วรรคแรก ซึ่งวางหลักว่า “ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวน และเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมายก็ได้” เป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 วรรคแรก “ผู้เสียหายจะร้องทุกข์ต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่รองหรือเหนือพนักงานสอบสวน และเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมาย หรือ พนักงานอัยการก็ได้”

และเพิ่มกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 วรรคท้าย “เมื่อมีการรับเรื่องร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนจะต้องรายงานไปยังพนักงานอัยการเพื่อทราบ”

ประกอบกับ แก้ไข กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17 ซึ่งวางหลักว่า “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้” เป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17 “พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานอัยการ มีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้”

เพื่อให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนคดีอาญา ซึ่งท่านอาจารย์เข็มชัย ชูติวงศ์ อัยการสูงสุด ได้เสนอไว้ในการใช้สัมภาษณ์ ควรจะให้อัยการเป็นคนเริ่มคดีได้ โดยสามารถรับแจ้งความร้องทุกข์ ซึ่งจะเป็นการถ่วงดุลตำรวจได้อย่างมีนัยสำคัญ เพราะคดีที่มีการแจ้ง

ความกับตำรวจนั้น มีการดำเนินการไม่ถึง 20 เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นตำรวจหาทางจะไม่ดำเนินการ

2.2 เรื่องการร่วมกันตรวจสอบการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ ต้องเพิ่มเติมกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66/1 วรรคแรก “การใช้มาตรการบังคับทางอาญาทุกอย่างจะต้องผ่านความเห็นชอบจากพนักงานอัยการ เช่น การขอยกหมายเรียกก็ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานอัยการ”

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 66/1 วรรคสอง “เมื่อมีการควบคุมตัวบุคคลใดจะต้องแจ้งให้อัยการแห่งสาธารณรัฐทราบในทันทีที่เริ่มการควบคุมบุคคล”

เพื่อให้การเสนอศาลออกหมายจับ หมายค้น และหมายขัง จะต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการ

2.3 เรื่องอำนาจในการตั้งข้อหาและกำหนดรูปคดี ต้องเพิ่มเติม กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134/1 “ในการตั้งข้อหาบุคคลใด ให้อำนาจในการปรับบทความผิดจากพยานหลักฐานเป็นของพนักงานอัยการเท่านั้น”

วรรคสอง “ก่อนการแจ้งข้อหาตามบทบัญญัติมาตรา 134 วรรคแรก ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อตรวจสอบน้ำหนักของพยานหลักฐานจากการสอบสวน”

วรรคสาม “พนักงานอัยการต้องตรวจสอบความถูกต้องตามกฎหมายของวิธีดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้ได้สัดส่วนกับสภาพและความร้ายแรงของความผิดตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ให้คำแนะนำและกำหนดทิศทางการสอบสวน ตลอดจนควบคุมคุณภาพของเนื้อหาในการสอบสวน”

และวรรคสี่ “พนักงานสอบสวนมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานอัยการ และมีหน้าที่ต้องรายงานความคืบหน้าของการสอบสวนทุก 6 เดือน”

เพื่อให้อัยการมีบทบาทในการวางรูปคดีทำให้ข้อหาในฟ้องถูกทำโดยพนักงานอัยการซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมากในความเป็นอำนาจเดียวของการสอบสวนฟ้องร้อง

2.4 เพิ่มเติม มาตรา 28/1 ผู้เสียหายฟ้องคดีความผิดต่ออาญาแผ่นดินได้ต่อเมื่อ พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี หรือ เมื่อผ่านพ้นระยะเวลา 2 ใน 3 ของอายุความมาแล้วและแก้ไข ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 31 จากเดิมซึ่งบัญญัติให้ “คดีอาญาที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายยื่นฟ้องแล้ว พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะใดก่อนคดีเสร็จเด็ดขาดก็ได้” เป็น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 31 ซึ่งบัญญัติให้

“พนักงานอัยการจะต้องยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับผู้เสียหายในทุกกรณีที่มีการประทับรับฟ้องคดีที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัวโดยผู้เสียหาย เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของรัฐ”

“ในการนี้เมื่อประทับรับฟ้องคดีที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายเป็นโจทก์ฟ้องคดี ศาลซึ่งออกคำสั่งจะต้องแจ้งให้พนักงานอัยการทราบทันทีเพื่อส่งคำขอเข้ามาเป็นโจทก์ร่วม”

2.5 เรื่องบทบาทของศาลในการตรวจสอบค้นหาความจริง ศาลควรแสดงบทบาทในการค้นหาความจริงตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 228 มาตรา 229 และมาตรา 174 วรรค 4

2.6 การนำกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้กับคดีอาญาได้ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 จะต้องไม่ขัดต่อหลักตรวจสอบค้นหาความจริง

2.7 การให้เหตุผลในการเขียนข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความในคำพิพากษาต้องแสดงข้อสรุปในคดีให้เห็นได้ว่า ความจริงของเรื่องราวที่จำเลยได้กระทำให้เกิดขึ้นนั้นเป็นอย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น โดยอาศัยเหตุผลใดมาสนับสนุนให้เกิดความชัดเจนอย่างเป็นภาววิสัย ศาลจึงต้องใช้อำนาจในการตรวจสอบพยานหลักฐานเพิ่มเติมจนรู้แน่ชัด

เอกสารอ้างอิง

กรณ์ ศินารักษ์ ณ จำปาศักดิ์. (2552). ระบบการถามค้านกับการค้นหาความจริงในคดีอาญา.

ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

คณิต ณ นคร. (2530). วิธีพิจารณาความอาญาไทย: หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน. วารสารนิติศาสตร์, 15(3), 78-91.

ณัฐดนัย สุภัทรากุล. (2554). มาตรการต่อรองคำรับสารภาพกับการอำนวยความสะดวกทางอาญาแก่ประชาชน. ในดุष्ฎิณีพนธ์ นิติศาสตร์ดุष्ฎิณีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายสารสนเทศ. (2562). สถิติคดีสำนักงานอัยการสูงสุดประจำปี พ.ศ. 2560. สำนักแผนงานและงบประมาณศาลยุติธรรม.

สุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์. (2554). การมีส่วนร่วมของผู้เสียหายในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน. กรุงเทพมหานคร: ดุลพาห.

อุทัย อาธิเวช. (2557). กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินติ้ง.